

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет іноземних мов

(назва факультету/навчально-наукового інституту)

Кафедра _____ англійської мови
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана факультету іноземних
мов Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО
“12” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практична граматики основної мови / Practical Grammar

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Англійська мова і література та друга іноземна мова

напряму підготовки 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність 035 Філологія
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація Англійська мова та література та друга іноземна мова
(назва спеціалізації)

факультет іноземних мов
(назва факультету)

Мова навчання англійська
(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024-2025 н.р.

Робоча програма Практична грамати́ка основної мови / Practical Grammar
(назва навчальної дисципліни)

складена відповідно до освітньої-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова» зі спеціальності 035 Філологія затвердженої протоколом №7 від 29 квітня 2024 року.

Розробник: Лукашук Михайло Володимирович, к.ф.н., асистент кафедри англійської мови

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри англійської мови
Протокол № 7 від. “12” серпня 2024 року.

Гнатковська О. М.

Завідувач кафедри Єсипенко Надія Григорівна

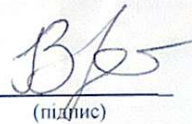

(Єсипенко Н. Г.)
(прізвище та ініціали)

“ ” 2024 року

Схвалено Науково-методичною радою факультету іноземних мов.
Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року.

Голова методичної ради факультету іноземних мов

Беженар І. В.
(прізвище та ініціали)

Мета та завдання навчальної дисципліни

Вибіркова дисципліна «Практична граматики основної мови» – це невід’ємна складова професійної підготовки майбутніх фахівців (для яких англійська мова є першою іноземною), оскільки знання граматики мови як основи її будови є базисом знання іноземної мови як такої.

Дисципліна спрямована на набуття студентом прагматичної компетенції в галузі лінгвістики.

Практичне значення курсу: набуття практичних навичок та умінь у сфері граматики англійської мови, а також засвоїти теоретичні знання з дисципліни.

Мета навчальної дисципліни набуття, систематизувати та поглибити знання граматики сучасної англійської мови; удосконалити навички їх застосування на письмі та в усному мовленні як основи для роботи фахового спеціаліста.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

- навчитися правильному граматичному оформленню висловлювання;
- виробити мовленнєві навички згідно з нормами сучасної англійської мови;
- вивчити різноманітні граматичні конструкції, які реально зустрічаються в повсякденному мовленні, англійській художній літературі, матеріалах преси.

Вибіркова дисципліна «Практична граматики англійської мови» забезпечує досягнення таких загальних (ЗК) та фахових (ФК) компетентностей з освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова» за спеціальністю 035 Філологія (Англійська мова та література та друга іноземна мова), I рівня (бакалавр):

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань.

ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

4. Пререквізити. Студент повинен прослухати курс Основна іноземна мова (аспекти Граматика, Усне мовлення, High Note), який вивчається у 1 семестрі для підвищення ефективності засвоєння граматичного матеріалу дисципліни.

Постреквізити. Курс розроблений для розвитку необхідних навичок та кращого розуміння навчальної дисципліни “Практична граматики основної мови ” на 2 курсі.

5. Результати навчання

Програмні результати (ПР) та уміння (ПРУ) успішного засвоєння змісту даної дисципліни:

ПР 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПР 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПР 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

У результаті вивчення дисципліни студент першого курсу повинен **знати** всі часові форм дійсного способу, пасивний стан, модальні дієслова, непряму мову та типи питань;

У результаті вивчення дисципліни студент другого курсу повинен **вміти**:

- диференціювати всі відтінки значень зазначених граматичних структур;
- вживати визначені граматичні структури в мовленні відповідно до вимог комунікативної ситуації.
- будувати граматично правильне речення (висловлювання, мінітекст) на письмі та усно; написати орфографічно та граматично правильне повідомлення; розрізняти граматичні помилки у мовленні інших студентів, виокремлювати їх, аналізувати та виправляти;
- здійснювати філологічний аналіз художнього тексту з точки зору його граматичних особливостей для адекватного розуміння та інтерпретації тексту.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №11 від 17.11.2020), під час проходження курсу «Творче письмо» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням :

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;

-тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари й вебінари (в тому числі он-лайн),
- літні /зимові школи то що.

7. Опис навчальної дисципліни

7.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Практична граматики основної мови /</u> <u>Practical Grammar</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	2		30			60		залік
Заочна	1	2	3	90	2		6			84		залік

7.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Types of questions. Defining and non-defining relative clauses											
Тема 1. Questions with Yes/No answers. Negative questions	6		2			4	6					6
Тема 2. Wh-questions. Subject/Object questions	6		2			4	5					5
Тема 3. Indirect questions. Tag questions	6		2			4	7	2				5
Тема 4. Defining relative clauses	6		2			4	6					6
Тема 5. Non-defining relative clause	6		2			4	6					6
Тема 6. Other words beginning relative clauses	6		2			4	5					5
Тема 7 Рубіжний модуль-контроль. Письмова контрольна робота.	6		2			4	6					6
Разом за ЗМ1	42		14			28	41					39
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Reduced relative clauses. Focusing sentences. Prepositions											
Тема 1. Prepositions in relative clauses	6		2			4	5					5
Тема 2. Reduced relative clauses (participle clauses)	6		2			4	8	2				6
Тема 3. Focusing sentences (using it)	6		2			4	6					6
Тема 4. Focusing sentences (using what)	6		2			4	6					6
Тема 5. Nouns + prepositions	6		2			4	8	2				6
Тема 6. Adjective+ preposition; <i>by, with, for,</i> <i>etc.</i>	6		2			4	5					5
Тема 7. Verbs + different prepositions and meanings	6		2			4	5					5
Тема 8. Рубіжний модуль-контроль.	6		2			4	6					6

Письмова контрольна робота												
Разом за ЗМ 2	48		16			32	49					45
Усього годин	90		30			60	90		6			84

7.2.1 Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин (денна форма навчання)	Кількість годин (заочна форма навчання)
1	Questions with Yes/No answers. Negative questions	2	1
2	Wh-questions. Subject/Object questions	2	1
3	Indirect questions. Tag questions	3	
4	Defining relative clauses	2	1
5	Non-defining relative clause	2	
6	Other words beginning relative clauses	3	1
7	Prepositions in relative clauses	2	
8	Reduced relative clauses (participle clauses)	2	
9	Focusing sentences (using it)	2	1
10	Focusing sentences (using what)	2	
11	Nouns + prepositions	3	1
12	Adjective+ preposition; <i>by, with, for, etc.</i>	2	
13	Verbs + different prepositions and meanings	3	
	Разом	30	6

7.2.2. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин (денна форма навчання)	Кількість годин (заочна форма навчання)
1	Adjective phrases	6	9
2	Prepositional phrases	6	8
3	Verbs + different prepositions and meanings	6	9
4	Relative clause structures introduced by determiners	6	8

5	Relative clause structures introduced by quantities and superlatives	6	8
6	Relative clause structures followed by infinitive clauses	6	9
7	Relative clause; whom and which	6	8
8	Prepositions of place and movement	6	8
9	Prepositions of time	6	8
10	Verb + particular prepositions	6	9
	Разом	60	84

9. Індивідуальні завдання

№	Назва теми
1.	Create a multimedia presentation (slides, audio, or video) illustrating the use of adjective phrases in real-life contexts. Provide examples from literature, news articles, or personal experiences and explain the impact of these phrases on the overall meaning.
2.	Develop a virtual tour of a fictional location using prepositional phrases to describe different areas and landmarks. Include captions or annotations to explain the choice of prepositions and their role in conveying spatial relationships.
3.	Build a series of dialogues or short scenes in which characters use verbs with different prepositions to convey distinct meanings. Present the scenes in a script format and include annotations explaining the nuances created by each verb-preposition combination.
4.	Research and analyze how professional writers use relative clauses introduced by determiners in magazine articles, blogs, or essays. Compile a portfolio highlighting examples and provide insights into how determiners enhance the precision and meaning in writing.
5.	Create a comparative analysis of texts featuring relative clauses introduced by quantities and superlatives. Explore how these structures contribute to emphasis and clarity, and present findings in a report or presentation.
6.	Develop a short story or narrative incorporating relative clauses followed by infinitive clauses. Reflect on how this combination influences the storytelling style and enhances the depth of character development.
7.	Design a poster or infographic explaining the proper use of "whom" and "which" in relative clauses. Include examples, guidelines, and situations in which each is appropriately employed.
8.	Create a collaborative map project where each student contributes descriptions of different locations using prepositions of place and movement. Present the map with integrated multimedia elements explaining the chosen prepositions.
9.	Develop a timeline of a historical event or a personal journey, emphasizing the use of prepositions of time. Annotate the timeline with explanations of how these prepositions contribute to the chronological structure.

10.	Compile a set of short video tutorials or role-play scenarios demonstrating the correct usage of specific verb-preposition combinations. Include explanations highlighting the context and meanings associated with each combination.
-----	---

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

10. Система контролю та оцінювання

11.1. Види та форми контролю

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (заліку). Під час навчання проводиться поточне опитування, написання поточних та модульних контрольних робіт.

11.2. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;

Контрольні роботи з граматики оцінюються згідно із такими критеріями:

Максимальна кількість балів – 5

Студент продемонстрував використання вивчених граматичних тем на відмінному рівні та у відповідному контексті; використано складні граматичні конструкції; кількість помилок – 1 = оцінка «5».

Студент продемонстрував використання вивчених граматичних тем на достатньому рівні у відповідному контексті; використано складні граматичні конструкції; кількість помилок – 3 = оцінка «4».

Студент застосував вивчені граматичні одиниці із незначними неточностями; кількість помилок – 4 = оцінка «3».

Студент зіштовхнувся із труднощами у правильному використанні граматичних форм/структур/часів; Застосував граматичні структури, які вивчалися під час теми із значними помилками. кількість помилок – 5 = оцінка «2».

Студент не зміг перекласти речення із використанням необхідних граматичних конструкцій; кількість помилок – 7 = оцінка «1».

11.3. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Підсумковий контроль у формі заліку передбачає одержання студентом максимум 40 балів за контрольну роботу.

Максимальна кількість завдань у граматичному тесті становить 40 балів. Тест складається із завдань із пропусками (gap-fill), завдання з множинним вибором (multiple choice questions), завдання із граматичними трансформаціями (transform/paraphrase the following sentence) та речення на переклад.

Форми оцінювання	Кількість, балів за кожну правильну відповідь	Максимум завдань за 1 блок	Разом балів
------------------	---	----------------------------	-------------

Gap-fill	1 point	14 questions	14 points
Multiple-choice questions	1 point	14 questions	14 points
Paraphrasing	2 points	3 sentences	6 points
Translation	3 points	2 sentences	6 points
			40 points

Перелік питань для підсумкового контролю з дисципліни «Практична граматики основної мови»

1. Explain the structure of negative questions and provide examples.
2. Give an example of a negative question using the present perfect tense.
3. How do you form a negative question in the past continuous tense?
4. Differentiate between subject and object questions with examples.
5. Create a wh-question using the word "when" in the past perfect tense.
6. Provide an example of a subject question in the present simple tense.
7. What is the purpose of using indirect questions? Provide an example.
8. Form an indirect question from the sentence: "Can you pass me the salt?"
9. Form an indirect question from the sentence: : "Where is the nearest restaurant?"
10. Explain the function of tag questions and provide an example in the present continuous tense.
11. How do defining relative clauses help in specifying nouns? Provide an example.
12. Create a sentence using a defining relative clause with the word "whose."
13. Explain the difference between a defining relative clause and a non-defining relative clause.
14. Provide a sentence with a non-defining relative clause and explain its purpose.
15. Differentiate between a defining and a non-defining relative clause with examples.
16. How is punctuation used differently in defining and non-defining relative clauses?
17. Give examples of words other than relative pronouns that can start a relative clause.
18. Explain how the choice of the introductory word affects the meaning of a relative clause.
19. Create a sentence using an introductory word for a relative clause.
20. How do prepositions work within relative clauses? Provide an example.
21. Create a sentence using a preposition in a relative clause to show location.
22. Explain the importance of prepositions in specifying relationships in relative clauses.
23. What are reduced relative clauses, and how are they formed using participles?
24. Provide an example of a reduced relative clause using the present participle.
25. Explain the differences between a full relative clause and a reduced relative clause.
26. How is the word "it" used for focusing sentences? Provide an example.
27. Create a sentence where "it" is used for emphasis on time.
28. Explain the significance of "it" in focusing sentences.
29. Describe how "what" is used for focusing sentences.
30. Create a sentence using "what" for emphasis on actions.
31. Explain the role of "what" in emphasizing information in a sentence.
32. Provide examples of nouns paired with prepositions and explain their relationships.

33. Create a sentence using a noun and preposition to express possession.
34. How do nouns and prepositions work together to convey specific meanings?
35. Explain the role of adjectives and prepositions in conveying relationships.
36. Create a sentence using an adjective and preposition to express cause and effect.
37. How do adjectives and prepositions contribute to the overall meaning of a sentence?
38. Provide examples of verbs paired with different prepositions and explain their meanings.
39. Create a sentence using a verb and preposition to indicate location.
40. How do verbs and prepositions combine to convey various nuances in meaning?

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

11. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студенто-центричного навчання; проєктна діяльність; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: лекція-візуалізація, проблемна лекція, семінар-дискусія, семінар-діалог, самостійно-дослідницька робота, аналіз і рішення ситуативних професійних психолого-педагогічних задач (Case study) та ін.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivets-koho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>.

13. Рекомендована література

13.1. Базова (основна)

1. Azar, Betty Schramper, 2002. Understanding and Using English Grammar Third Edition. New York: Pearson Education, Longman.
2. Dooley, J., Evans, V. Grammarway 3. Express Publishing, UK, 2018.
3. Dooley, J., Evans, V. Grammarway 4. Express Publishing, UK, 2019.

13.2. Допоміжна

1. Alexander, L. G. Longman Advanced Grammar. Longman group, UK, 2000.
2. Eastwood, J. Oxford Practice Grammar. Oxford University Press, 2013. 439 p.
3. Murphy, R. English Grammar in Use. Intermediate. Cambridge University Press, 2012. 380 p.
4. Thompson, A. J. & Martinet, A. V. A Practical English grammar. Oxford: OUP, 1980. 181 p., 199 p.
5. Hewings M. Advanced Grammar in Use. 2nd ed. Cambridge: CUP, 2005. 294 p.
6. Thompson, A. J. & Martinet, A. V. A Practical English Grammar: Exercises 1. Oxford: OUP, 2008. 181 p.
7. Thompson, A. J. & Martinet, A. V. A Practical English Grammar: Exercises 2. Oxford: OUP, 2008. 199 p.
8. Lopatiuk N. I., Lukashchuk M. V. Teaching grammar at a university level. *Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їхній вплив на розвиток мови та літератури: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 9–10 квітня 2021 р. Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2021. С. 76-78.*
9. Лукашук М. Використання корпусів у навчанні англійської мови. *Корпусна лінгвістика в науці та освіті: зб. матеріалів IV Міжнародної науково-прикладної інтернет-конференції, присвяченої 190-річчю Українського державного університету імені Михайла Драгоманова 28 березня 2024 року.* Київ: Укр. держ. ун-т ім. М. Драгоманова, 2024. С. 19.
10. Лукашук М. Навчання англійської мови в ЗВО в умовах дистанційного навчання. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XV: Наукові пошуки в контексті викликів і конфліктів: зб. матеріалів XV-ї Міжнар. наук.-практ. конф. / [Ред.: Я. Їжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький].* Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон: Посвіт, 2023. С. 110-112.

13.3. Інформаційні ресурси

1. Ansell Mary *English Grammar: Explanations and Exercises*. 2000. (Second edition). URL: <http://www.wordpower.ws/grammar/gramdex.html>
2. <http://englishtips.org>
3. <http://www.english-4u.de>
4. English exercises <https://www.pinterest.com/pin/543739354982176160/>
5. Practical English conversations <http://www.agendaweb.org/listening/practical-english-conversations.html>

6. Wellman, Guy. *The Heinemann English Wordbuiders*. Oxford: Heinemann, 1998. 266 p.